

**แนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่**
**Academic administration according to economic concepts Sufficiency School of
Luang 1 (Ban Tha Ton) Mae Ai District, Chiang Mai Province**

กรกฎ สายศรี¹, นงนภัส พันธุ์พลกฤต² และ ประภัสสร สมสถาน³
Korakot Suaysri¹, Nongnaphat Phanphonlalrit² and Prapatsorn Somsathan³

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ
Master of Education in Educational Administration, Graduate School, Payap University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: ¹lak007123@hotmail.com

Retrieved: February 6, 2025; Revised: March 22, 2025; Accepted: March 23, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงฯ ประชากรเป้าหมาย ระยะที่ 1 ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเพียงหลวง 1 คัดเลือกโดยใช้วิธีเจาะจงคือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) ครู จำนวน 24 คน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน เครื่องมือคือแบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และความเชื่อมั่นหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.977 การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและภาพรวม แล้วทำการแปลผลเทียบเกณฑ์ สำหรับระยะที่ 2 คือการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงฯ กลุ่มเป้าหมาย ระยะที่ 2 คือผู้ให้ข้อมูลหลัก คัดเลือกโดยใช้วิธีเจาะจง ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 3) ครู/บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน เครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 แปลผลว่าสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 4.62 ถึง 4.78 แปลผลว่าสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการวิจัยในทั้ง 4 ด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการวางแผนอย่างเป็นระบบ การดำเนินการที่มี

ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องทันสมัยมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงาน; การบริหารงานวิชาการ; แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aimed to study the current state of academic management based on the sufficiency economy philosophy and the strategies for implementing academic management in accordance with this philosophy at Phueng Luang 1 School (Ban Tha Ton), Mae Ai District, Chiang Mai Province. The research was conducted in two phases. Phase 1 involved studying the current state of academic management with a target population consisting of school personnel, selected through purposive sampling, including 2 school administrators, 24 teachers, and 13 school committee members. The research tools included a questionnaire, with an Item-Objective Congruence (IOC) index ranging from 0.67 to 1.00 and reliability coefficient (Cronbach's Alpha) of 0.977. Data were analyzed by calculating means and standard deviations for individual items and overall, followed by interpretation against set criteria. Phase 2 focused on identifying strategies for academic management based on the sufficiency economy philosophy, using purposive sampling to select key informants: 1) experts in educational administration under the sufficiency economy concept, 2) school administrators with over 5 years of experience in sufficiency economy-based management, and 3) teachers/educators with over 5 years of experience in the same field. The data were collected through interviews and analyzed qualitatively.

The findings showed that:

1. The current state of academic management based on the sufficiency economy philosophy at Phueng Luang 1 School was rated highest in all four areas, with an overall mean of 4.71. Specific areas, listed in order of importance, included: 1) curriculum development, 2) development of learning processes, 3) development of learning resources, and 4) assessment and evaluation.

2. The strategies for academic management derived from the study were consistent with relevant theories and previous research, emphasizing systematic planning, efficient implementation, modern and effective teaching methods, and effective assessment, all contributing to the further development of the school in alignment with the sufficiency economy philosophy.

Keywords: Academic Management Strategies; Academic Management; Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้กำหนดไว้เป็นกฎหมาย ระเบียบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาในลักษณะต่างๆ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้เล็งเห็นความสำคัญของกระแสพระราชดำริเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้บัญญัติไว้ในมาตรา 75 ซึ่งกล่าวไว้ว่า รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ และมาตรา 257(1) กล่าวว่า ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยังมีการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13)

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 2 อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ นับเป็นงานสำคัญด้านการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และจัดส่งเสริมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่อยู่ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาท่าตอน ศูนย์ที่ 2 อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ประสานภาคีเครือข่าย พัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีพันธกิจโรงเรียน คือ 1) จัดระบบการศึกษาให้ได้มาตรฐาน 2) ประสานภาคีเครือข่าย 3) ส่งเสริมการดำรงชีวิตโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง และสนองยุทธศาสตร์ ข้อที่ 3 ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญ เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จำเป็นต้องเห็นถึงความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ จากการที่ผู้วิจัยศึกษาจากรายงานคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับปรับปรุง ผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อาจสืบเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดทำสื่อและการใช้แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบกับผู้เรียนมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและการสื่อสาร อยู่ในถิ่นทุรกันดาร พื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครองค่อนข้างต่ำเด็กพิเศษที่บกพร่องทางการเรียนรู้ค่อนข้างมาก นักเรียนขาดความรับผิดชอบขาดภูมิคุ้มกันในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกที่ควร ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีภูมิคุ้มกัน เพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ปัญหาของการบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่ต้องส่งเสริม พัฒนา ให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง ผู้วิจัยในฐานะคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียง

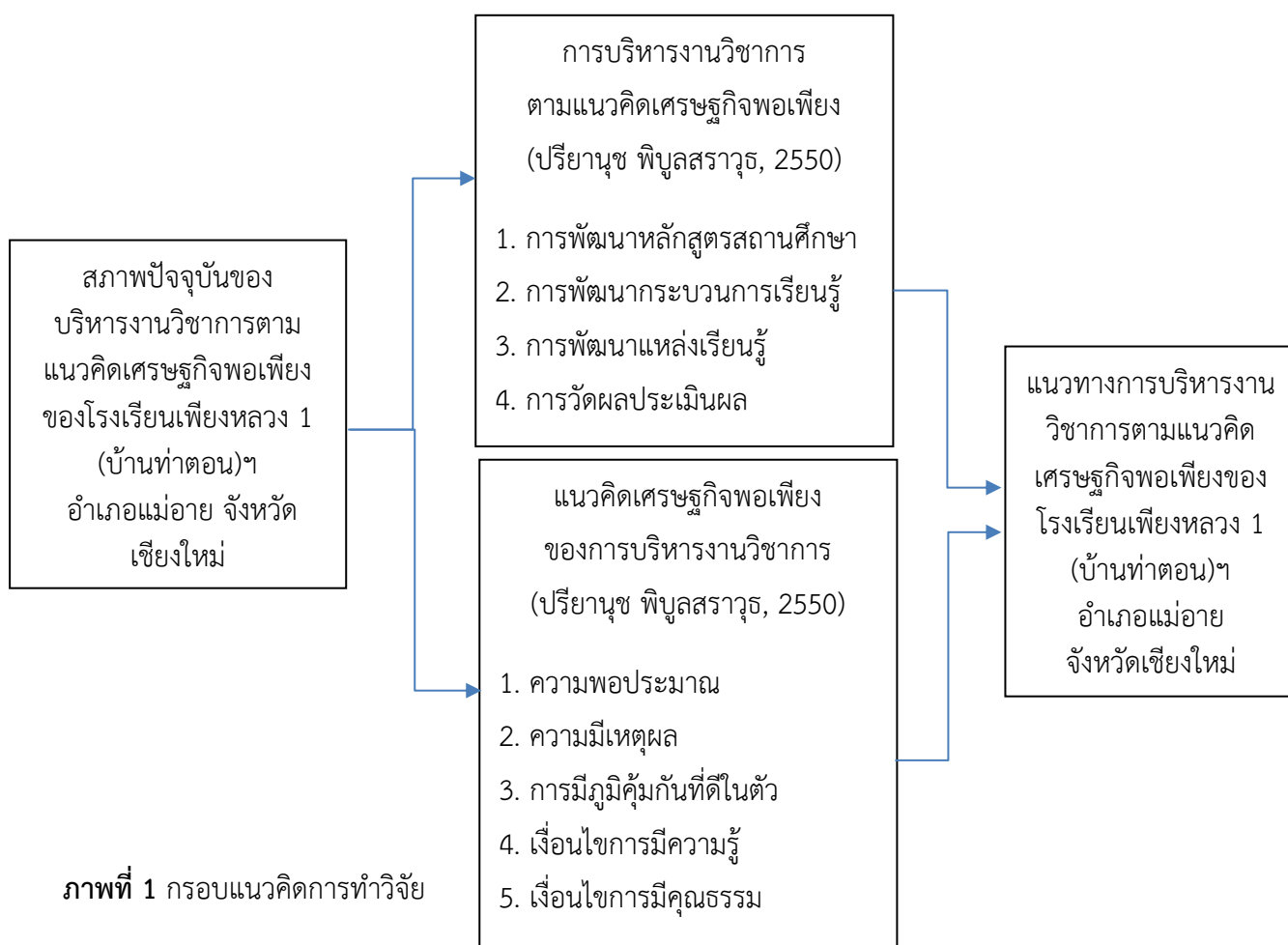
หลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ จังหวัดเชียงใหม่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของปรียานุช พิบูลสรารุธ (2550) และประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาของ ปรียานุช พิบูลสรารุธ (2550) ดังภาพ 1 ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมาย ระยะที่ 1 คือบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรงจำแนกตามตำแหน่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 39 คน ดังนี้ คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน 2) ครู จำนวน 24 คน และ 3) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามกึ่งปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอน รายละเอียดดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มี 4 ด้าน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. การวัดผลประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา/บริหารงานวิจัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่าข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 โดยมีการปรับปรุงภาษาข้อคำถามบางข้อตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความชัดเจนมากขึ้น

2. ความเชื่อมั่น (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.977

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อขอความอนุญาติในการทำการวิจัยไปยังโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา

2. เมื่อได้รับการตอบรับและอนุญาตจากโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ แล้วจึงประสานงานเพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน)ฯ นำมาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและภาพรวมและแปลผลเทียบเกณฑ์
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมาย ระยะที่ 2 นี้ คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป 3) ครู/บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน)ฯ จากระยะที่ 1 เพื่อหาแนวทางร่วมกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ เพื่อขอเรียนเชิญกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3) ครู/บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. เมื่อได้รับการตอบรับแล้วจากกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทำการนัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรงของโรงเรียนเพียงหลวง ๑ (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครู 3) คณะกรรมการสถานศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์/การประชุมเพื่อระดมความคิดจากกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลหลักมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ควรพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามบริบทของสถานศึกษาและมีการนำผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงพัฒนาในการศึกษาต่อไปและควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนได้นำผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไปอีกทั้งควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องอีกทั้งควรมีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูตลอดเวลาพร้อมกันนี้ควรมีการพัฒนากระบวนการหรือให้เหมาะสมตามบริบทของผู้เรียนและส่งเสริมให้มีจัดการเรียนรู้ตามความสามารถ

3. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกทั้งควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดเวลา

4. ด้านการวัดและประเมินผล

ส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลเทียบเกณฑ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปโดยรวม 4 ด้าน (N=39)

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ค่าเฉลี่ย	สภาพปัจจุบัน	
		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.75	0.24	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.78	0.23	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.70	0.18	มากที่สุด
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.62	0.23	มากที่สุด
รวม	4.71	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 แปลผลว่าสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีค่าตั้งแต่ 4.62 ถึง 4.78 แปลผลว่าสภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 4 การวัดผลและประเมินผลตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ครูควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาหรืออุปสรรค SWOT Analysis ทุกครั้งก่อนใช้หลักสูตร อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการพัฒนาหลักสูตรควรให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและพัฒนาหลักสูตรและควรส่งเสริมให้กับคณะครู และ บุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรเข้าร่วมกับอบรมและฝึกทักษะในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับบริบทสถานศึกษาและความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอพร้อมกับการนำผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป และเป็นแบบแผนในการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตรในระยะยาว และมีการวางแผนการใช้หลักสูตรทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวต่อไป

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และตระหนักถึงการสอนที่ไม่สามารถสอนทักษะหรือพฤติกรรมให้แก่เด็ก ๆ เกินกว่าช่วงอายุและพัฒนาการของพวกเขาได้อีกทั้งครูควรเน้นการกิจกรรมและงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทำนายผู้เรียน ต้องท้าทาย จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการทำงานหรือกิจกรรมนั้นๆ และกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไปพร้อมทั้งครูควรมีการอบรมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูตลอดเวลาโดยเน้นผลประโยชน์ต่อนักเรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ อีกทั้งครูต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์รวมไปถึงการสร้างทีมสนับสนุนด้านเทคนิคเพื่อช่วยเหลือครูและนักเรียน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาเนื้อหาการเรียนที่เหมาะสมและเนื้อหาสาระที่ครูออกแบบนั้นต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ครูต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบเขตและปรับปรุงบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน จัดอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ลดความไม่แน่นอน ความงุนงงสงสัย และความไม่พึงพอใจในเนื้อหาสาระของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งครูต้องมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ในการจัดการเรียนสอนของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหารคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการสนับสนุน ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีสภาพที่พร้อมใช้งานเพื่อให้เป็นแหล่งรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้อยู่เสมอ อีกทั้งครูผู้สอนควรตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายพร้อมกับควรมีการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ อีกทั้งโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้มีการพัฒนาอยู่เสมอและควรมีห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) หรือห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนมีอยู่

4. ด้านการวัดและประเมินผล

การดำเนินการวัดประเมินผลควรมีการนำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลสำเร็จของงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค อีกทั้งมีการเปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมไปถึงเพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกันพร้อมกับโรงเรียนหรือผู้บริหาร ควรมีการใช้แรงจูงใจเพื่อให้เป็น

ขวัญและกำลังใจในกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รางวัลหรือคำชมเชยค่ายกย่อง เพื่อให้การการดำเนินการวัดประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาใช้แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน)ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการฯ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) โดยเฉพาะในเรื่องการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริวันทนีย์ ชัยญาณะ (2559) พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ 1.1) ด้านวิชาการ มีหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และไม่มีผลต่อระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น 1.2) ด้านบุคลากร ยังไม่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพราะต้องบริหารจัดการตามระเบียบของทางราชการ 1.3) ด้านงบประมาณ ยังมิได้บริหารจัดการโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลัง 1.4) ด้านบริหารจัดการทั่วไป ยังไม่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ยังคงบริหารจัดการตามกฎระเบียบของทางราชการ แต่มีโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ FIT ECON Model (เศรษฐกิจแบบพอดี)

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการฯ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.78) โดยเฉพาะในเรื่องส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะกระบวนการคิด เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิยะดา ธนสารมงคลกุล (2552) พบว่า 1) การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล 2) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบประโยชน์ของการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอน โดยการอบรมให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและยกตัวอย่างการบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนตระหนักร่วมกัน คือ รูปแบบการบริหารงานและนโยบายการทำงาน นอกจากนั้นก็คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการให้รางวัลกับผู้ที่ตั้งใจทำงาน และตักเตือนผู้ที่ประพฤติดิถีระเบียบวินัย

1.3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการฯ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70) โดยเฉพาะในเรื่องกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลแต่

ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังให้ครูมีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คุณทธิพิกุลแกม (2551) พบว่าการพัฒนาการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน ปลูกฝังค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับสาระกิจกรรม จัดสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญชลี รัตนพร และคณะ (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่าอย่างไรก็ตาม หากมีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพ ให้ดีขึ้น เช่น การจัดห้องสุขา การจัดห้องเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน และการจัดอาคารเรียน เป็นต้น จะส่งผลดี ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถเสริมสร้างพัฒนาการได้อย่างเหมาะสม เพราะว่าการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการ บริหารจัดการ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการที่เหมาะสมจะเกิดการเรียนรู้ สามารถส่งพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการฯ ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.62) โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยยึดหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดแนวทางการกำกับติดตามและประเมินผลว่าควรมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในระดับต่างๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัชรินทร์ ปะนามะเก (2557) พบว่าการดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายผู้บริหารและคณะครูมีการทำวิจัยอย่างน้อยปีละ 1 เรื่องและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาสื่อนวัตกรรมทางการศึกษาอยู่เสมอมีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอมีการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

สรุปโดยภาพรวม สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกด้าน (ค่าเฉลี่ยรวม 4.71) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังมีประเด็นที่ต้องพัฒนาปรับปรุง เช่น ควรพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามบริบทของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ เอกราช โษจิตพิมานเวช (2562) ได้ให้ความหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดแบบบูรณาการ และสอดคล้อง ด้านคุณธรรม จริยธรรมหลากหลายรูปแบบ นำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ตามความสนใจ ของตนเอง เป็นผู้มีความประพฤติดี มีคุณธรรม ระเบียบ วินัย รักการอ่าน โรงเรียนมีสื่อและ แหล่งเรียนรู้ มีการประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ มีสอนซ่อมเสริมและรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบและมีการนำผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงพัฒนาอีกทั้งควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรคือการพยายามวางโครงการ ที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการ สอนระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การ ปรับปรุงตำรา แบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียน ต่าง ๆ การวัดและการประเมินผลการใช้ หลักสูตรการปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริการและการ

บริหารหลักสูตร รวมไปถึงควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อีกทั้งส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเพียงหลวง 1 (บ้านท่าตอน) ฯ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่าครูควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาหรืออุปสรรค SWOT Analysis ทุกครั้งก่อนใช้หลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของณรงค์วิทย์ แสนทอง (2551) ได้สรุปไว้ว่าผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ไปในทิศทางที่เหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (ภาวะคุกคาม) สามารถนำมาวิเคราะห์ว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์เช่นใด และภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว องค์กรควรทำอย่างไร อีกทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการพัฒนาหลักสูตรควรให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและพัฒนาหลักสูตรและควรส่งเสริมให้กับคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรเข้าร่วมกับอบรมและฝึกทักษะในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับบริบทสถานศึกษาและความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่าครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เน้นการสอนที่สามารถสอนเด็ก ๆ ได้ตลอดเวลา และเราต้องคำนึงถึงการสอนที่ไม่สามารถสอนทักษะหรือพฤติกรรมให้แก่เด็ก ๆ เกินกว่าช่วงอายุและพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤตวรรณ คำสม (2557) ที่สรุปไว้ว่าบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันมากบ้างน้อยไม่เท่ากัน ทั้งนี้แล้วแต่อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ อีกทั้งยังมีเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านร่างกาย ภาวะปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาที่ศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนใหญ่จะมุ่งประเด็นศึกษาไปที่รายละเอียดของความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงสามารถสรุปความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็น 4 ด้าน คือร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงครูควรเน้นการกิจกรรมและงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทำทนายผู้เรียน ต้องทำทนาย จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการทำงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ และกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไป

2.3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผลการวิจัยด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พบว่าผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการสนับสนุน ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีสภาพที่พร้อมใช้งานเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระพน ภาณุรักษ์ (2559) ที่กล่าวไว้ว่า แหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการภูมิ ปัญญาชาวบ้านและประสบการณ์อื่น ๆ และสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เกิดขึ้นตามธรรมชาติมนุษย์สร้างขึ้นหรือตัวมนุษย์เอง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง อีกทั้งครูผู้สอนควรตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายพร้อมกับควรมีการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐภาค อุทโท (2558) และอัญชลี รัตนพร และคณะ (2562) กล่าวโดยสรุปได้ว่าหากมีการจัด

สภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพให้ดีขึ้น เช่น การจัดห้องสุขา การจัดห้องเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน และการจัดอาคารเรียน เป็นต้น จะส่งผลดีต่อการเรียนของนักเรียน สามารถเสริมสร้างพัฒนาการได้อย่างเหมาะสมเพราะการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการด้านกายภาพ จะส่งเสริมด้านวิชาการที่เหมาะสมจนสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ สามารถส่งพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสม อีกทั้งโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้มีการพัฒนาอยู่เสมอ และควรมีห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart Classroom) หรือห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนได้อีกด้วย

2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลพบว่า การดำเนินการวัดประเมินผลควรมีการนำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลสำเร็จของงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค อีกทั้งมีการเปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมไปถึงเพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกันพร้อมกับโรงเรียนหรือผู้บริหารควรมีการใช้แรงจูงใจเพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจในกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รางวัลหรือคำชมเชยคำยกย่อง เพื่อให้การดำเนินการวัดประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาใช้แก้ไขปัญหการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของวัชรินทร์ ปะนามะเก (2557) กล่าวโดยสรุปไว้ว่าควรมีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาตามสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิชา พุ่มพวง (2559) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการว่าผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญของการทำวิจัยสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้ครูเผยแพร่งานวิจัย ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและนิเทศประเมินผลการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน พัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอนนิเทศและประเมินผล การใช้สื่อการสอนสร้างแรงจูงใจให้ครูผลิตสื่อการสอนและด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สรุปโดยภาพรวม แนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการวิจัยในทั้ง 4 ด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการวางแผนอย่างเป็นระบบ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องทันสมัยมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการ
บริหารงานวิชาการแนวทางการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเพียงหลวง ๑ (บ้านท่าตอน) ฯ1. ด้านการพัฒนา
หลักสูตร
สถานศึกษา

- ควรพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามบริบทสถานศึกษา
- ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- ครูควรวิเคราะห์ SWOT ก่อนใช้หลักสูตร
- คณะครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- มีการส่งเสริมให้ครูมีการอบรมพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
- มีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรระยะยาว (ใช้หลักสูตรระยะสั้น กลาง ยาว)

2. ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้

- ควรมีการนิเทศติดตามกระบวนการเรียนรู้ของครู
- ต้องพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- ครูคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
- ครูสอนโดยใช้กิจกรรมที่ทำท่าย สนุกสนานให้ผู้เรียนอยากร่วมกิจกรรม
- ครูมีการอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
- มีการกำหนดวัตถุประสงค์การสอนที่ชัดเจน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
- พัฒนาเนื้อหาการเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
- มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. ด้านการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้

- มีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดเวลา

- ผู้บริหารและครูสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- จัดแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานเสมอ
- ระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- จัดห้องเรียนอัจฉริยะและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการวัด
และประเมินผล

- ส่งเสริมการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
- ควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินให้ครูและบุคลากร

- ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม
- ควรเผยแพร่ผลการประเมินให้ทราบ
- ให้กำลังใจและแรงจูงใจในการประเมิน (รางวัล คำชม)
- ใช้ผลประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ครูควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาหรืออุปสรรค ก่อนใช้หลักสูตร อีกทั้ง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและพัฒนาหลักสูตร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาควรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ควรเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจโดยการเข้าร่วมอบรมเพื่อฝึกทักษะในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับบริบทสถานศึกษาและความต้องการของโรงเรียน นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอพร้อมกับการนำผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป และมีการวางแผนการใช้หลักสูตรทั้งระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวต่อไป

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ควรเน้นกิจกรรมและงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทำนายผู้เรียน จูงใจหรือทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการทำงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ และกิจกรรมต้องไม่ยากหรือซับซ้อนมากเกินไป ให้เหมาะสมช่วงอายุและพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจน ครูควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ ควรมีการพัฒนาเนื้อหาการเรียนที่เหมาะสม

1.3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรให้การสนับสนุนเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ อีกทั้งโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านแหล่งการเรียนรู้เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

โรงเรียนควรมีการนำเสนอและเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงผลสำเร็จของงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ปัญหาไปพร้อมกับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีการออกแบบการวิจัยเป็นแบบการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development) ทั้งนี้ เน้นการวิจัยและพัฒนาแบบเชิงระบบ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในแวดวงทางการศึกษา เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่สามารถนำมาปรับใช้ได้จริงกับบริบทของในสถานศึกษานั้นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปีงบประมาณ 2550*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- กฤตวรรณ คำสม. (2557). *การแนะแนวเบื้องต้น*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- กุลทรี พิกุลเกษม. (2551). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2551). *การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- ณัฐภัค อุทโท. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- วิยะดา ธนสารมงคลกุล. (2552). การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพน ภาณุรักษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นออนไลน์เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10(ฉบับพิเศษ), 800-813.
- วัชรินทร์ ปะนามะเก. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต2. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 5(2), 52-61.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). ปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.ryt9.com/s/nesd/2385000>
- สิริวันทน ชัยญาณะ. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กของรัฐตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(1), 121-130.
- อัญชลี รัตนพร และคณะ. (2562). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามหลักสัปปายะ 7 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6(1), 94-104.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยบูรพา.